

INICIJATIVA ZA USTANOVLJAVANJE MINISTARSTVA ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA

Građani i građanke imaju potrebu za zaštitom ljudskih i manjinskih prava i zbog toga je obaveza države da uspostavi najefikasniji način primene međunarodnih standarda i ostvarivanja Ustavom i zakonom priznatih prava. Uprkos napora organa javne vlasti da to obezbede i dalje postoje problemi u vezi sa ostvarivanjem i zaštitom ljudskih prava, njihovim praćenjem i izveštavanjem, posebno prava ranjivih grupa (Romi, nacionalne manjine, OSI, LGBT, stariji, deca, žene); socijalnim i ekonomskim pravima (pravo na rad, socijalnu i zdravstvenu zaštitu...); političkim i građanskim pravima (sloboda izražavanja, pravo na okupljanje...) i pravima „treće“ generacije (bezbednost, zaštita životne sredine). Problemi su izraženi prilikom donošenja odluka i kreiranja javnih politika, primene propisa, donošenja podzakonskih akata, koordiniranja poslova i izveštavanja o stanju ljudskih i manjinskih prava. Pored toga, evropski integracioni procesi zahtevaju niz obaveza države u vezi sa unapređenjem ljudskih i manjinskih prava što potrebu za ustanovljavanjem posebnog ministarstva koje bi se staralo o njihovom ostvarivanju i zaštiti čini još izražajnijom.

U prilog ovoj inicijativi su izveštaji i mišljenja međunarodnih organizacija, nezavisnih državnih organa i organizacija civilnog društva. U Izveštaju EK o napretku Srbije u 2015. godini konstatovano je da je, pored usvojene normativne zaštite ljudskih prava, potrebno ulagati „kontinuirane napore kako bi se obezbedilo njihovo delotvorno i dosledno sprovođenje u celoj zemlji“ posebno u vezi sa ostvarivanjem slobode izražavanja, okupljanja, pravima ranjivih grupa i sprečavanja diskriminacije. Prema redovnim godišnjim izveštajima Zaštitnika građana stanje ljudskih prava u Srbiji „bilo je zabrinjavajuće“ (2014), a da u vezi sa zaštitom pojedinih ljudskih prava „izostaju efikasne reakcije nadležnih državnih organa“ (2015). Poverenik za zaštitu ravnopravnosti u redovnom godišnjem izveštaju za 2015. godinu ukazuje nizom preporuka i na obaveze državne uprave u vezi sa ostvarivanjem prava na ravnopravnost. U Izveštajima nevladinih organizacija za 2014/2015. godinu konstatuje se i to da je stanje ljudskih prava u Srbiji pogoršano (Beogradski centar za ljudska prava), da postoje značajni problemi u vezi sa ostvarivanjem ljudskih prava (YUKOM) kao i to da se pitanjima društvene integracije/inkluzije kao bitnih uslova za puno ostvarivanje ljudskih prava ne poklanja dovoljna institucionalna pažnja (Centar za istraživanje etniciteta, Forum za etničke odnose). I u izveštajima drugih organizacija ukazuje se na to da uprkos tome što država čini napore u vezi sa normativnom zaštitom ljudskih prava postoje ozbiljni problemi u vezi sa primenom međunarodnih standarda i nacionalnih propisa zaštite ljudskih i manjinskih prava, te da u izvršnoj vlasti ne postoji organ koji se sa punom upravnom i političkom odgovornosti stara o tome.

Zbog svega ovoga smatramo da je potrebno stvarati trajne uslove za puno ostvarivanje ljudskih prava, uspostavljati mehanizme njihove zaštite i da bi u vezi sa tim trebalo jačati ukupne kapacitete državne uprave i drugih organa javne vlasti. Najefikasniji način da se to postigne je ustanovljavanje posebnog ministarstva koje će se sa punom upravnom i političkom odgovornosti starati o ostvarivanju i zaštiti ljudskih i manjinskih prava.